

factsheet

Natte dooradering

Nederland heeft ongeveer 330.000 kilometer aan sloten. Dit netwerk daarvan vormt dan ook een belangrijke levensader binnen het leefgebied Natte Dooradering. Ook poelen, moerasjes en andere kleine wateren maken onderdeel uit van dit leefgebied, waarvan een groot aantal (doel)soorten van diverse soortgroepen sterk afhankelijk is. Het succes van afgesloten beheermaatregelen voor de doelsoorten hangt, net als binnen de overige leefgebieden, mede af van de locatiekeuze.

Deze factsheet is opgesteld om agrarische collectieven te ondersteunen bij de beoordeling en aanwijzing van geschikte locaties voor beheerpakketten binnen het leefgebied Natte dooradering. Hierdoor kunnen deze pakketten doelgerichter worden afgesloten, waarbij de maximale potentie bepaald wordt op basis van soortverspreiding, biotiek en al aanwezige landschappelijke kwaliteit.

Optimalisatie afsluiten beheerpakketten

Het uitvoeren van het agrarisch natuurbeheer op de juiste locaties vergroot de kans op positieve effecten op de doelsoorten en daarmee het bereiken van de doelen van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Bovendien is het in het veld waarnemen van de gewenste resultaten van het gevoerde beheer een beloning en stimulans hiervan. Een hogere biodiversiteit kan daarnaast bijdragen aan allerlei ecosysteemdiensten, waaronder bestuiving en plaagdierbestrijding. Het is dus van belang om voor het afsluiten van de beheerpakketten enig inzicht te krijgen in de potentie van de mogelijke locaties.

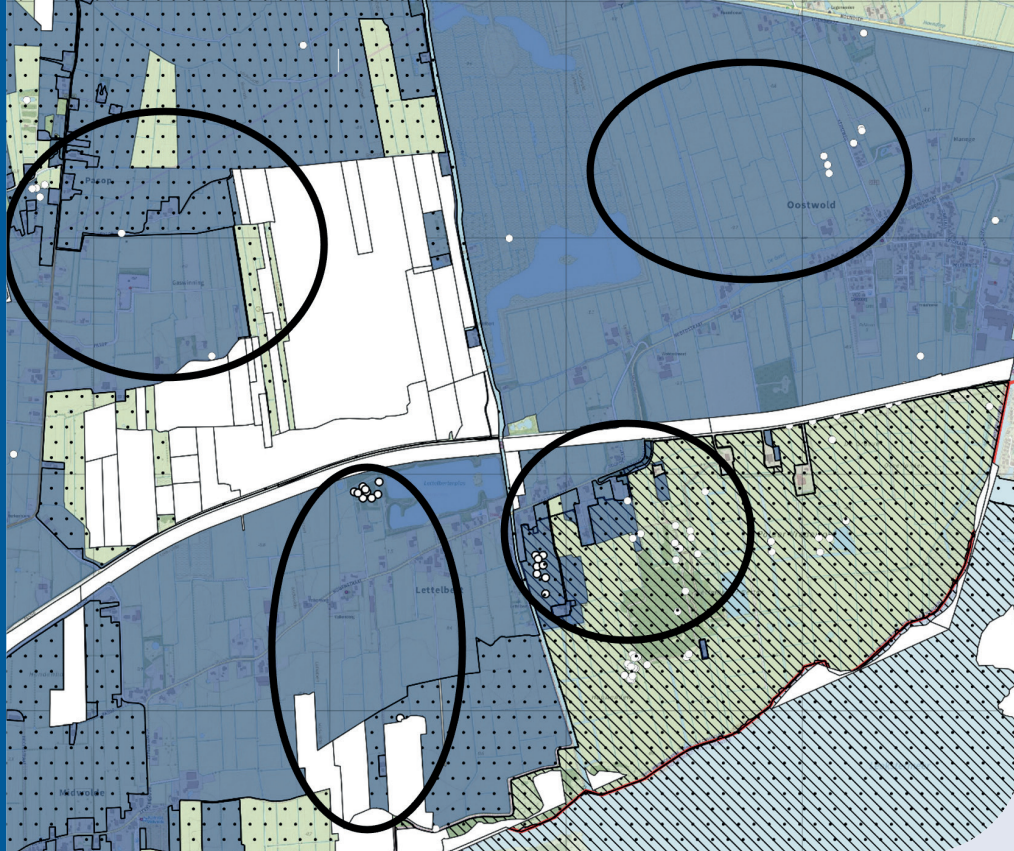
Gebruik van bestaande (digitale) bronnen en potentie-inschatting

Om een gedegen afweging te maken voor pakketkeuzes, is allereerst kennis over de verspreiding van de doelsoorten van belang. Hoewel de kennis hierover niet overal volledig is op een hoog detailniveau, kunnen verspreidingsgegevens wel inzicht geven in de (mogelijke) aanwezigheid van de doelsoort binnen het zoekgebied. Ook bekende aanwezigheid net buiten het zoekgebied, vergroot de kans dat de doelsoort ook in het zoekgebied aanwezig is of kan zijn. Verspreidingsgegevens zijn beschikbaar in diverse provinciale verspreidingsatlassen en online.

1. De meest complete verspreidingsgegevens zijn te vinden in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), waar de Provincies (in ieder geval) toegang tot hebben. Data hieruit kan geëxporteerd worden en vervolgens in een Geo Informatie Systeem (ESRI of QGIS (kostenloos)) ingeladen worden.
2. Data uit de NDFF is eenvoudig te combineren met de ligging van de agrarische leefgebieden en bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden, Natuur Netwerk Nederland of natuurgebieden van terreinbeherende organisaties. Deze geo-data lagen zijn onder andere via Publieke Dienstverlening Op de kaart (PDOK) www.pdok.nl te vinden.

De gecombineerde informatie kan gebruikt worden voor het bepalen van kansrijke locaties voor beheerpakketten. Locaties met waarnemingen van een of meerdere doelsoorten of locaties in de directe omgeving van natuurgebieden, zijn doorgaans gunstig. Houd er rekening mee dat afwezigheid van waarnemingen niet gelijk staat aan het afwezig zijn van soorten. Wanneer de verspreidingsgegevens niet volledig bekend zijn kan het lonend zijn om de aanwezigheid van doelsoorten te inventariseren in het veld. Voor de meeste soorten zijn hiervoor goede inventarisatieprotocollen beschikbaar bij de soortenorganisaties en het Netwerk Groene Bureaus.

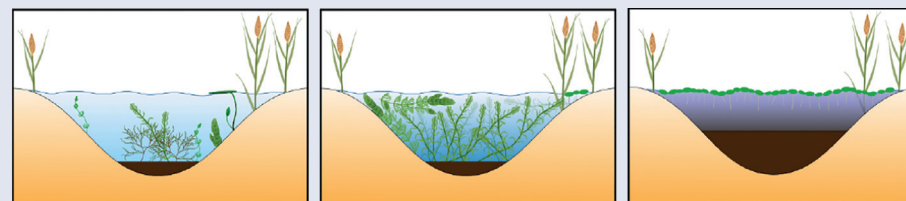

Figuur 1: Door een juiste stapeling van beschikbare data-lagen en waarnemingen uit de NDFF komen kansrijke locaties (zwarte cirkels) in beeld. Binnen deze gebieden zijn waarnemingen van de doelsoort bekend (witte stip), ze grenzen aan natuurgebied (zwarte stippen en arcering), vallen binnen de begrenzing van de Natte Dooradering (blauw) en/of kunnen clusters met bekende waarnemingen met elkaar verbinden via gericht beheer.

De potentie van een locatie kan ook ingeschat worden op basis van een kort veldbezoek door een deskundige ter plaatse. In de regel geldt dat locaties met een hogere diversiteit aan vegetatie (veelal oever- en waterplanten) ook een hogere diversiteit aan fauna kennen. De aan- of afwezigheid van de doelsoort is wellicht niet bekend, maar deze kwalitatieve inschatting geeft wel een beeld van de potentie voor succesvolle beheermaatregelen. Een vermeste en door kroos of alg gedomineerde sloot / poel zal voor veel soorten minder interessant zijn dan een sloot / poel met een gevarieerde vegetatiesamenstelling. Het afsluiten van beheerpakketten op of rondom deze locaties, verhoogt dan ook de kans op succes en geleidelijke omvorming naar leefgebieden van hogere kwaliteit.

Een goede leidraad die kan helpen bij een juiste beoordeling komt uit het O+BN rapport van Zollinger et al.: *Gebiedskenmerken en het beheer van doelsoorten in het agrarisch leefgebied "Natte dooradering"*. Specifiek sloten in het veenweide gebied.

Deze uitgave is online gepubliceerd op www.natuurkennis.nl. Aan de hand van de bijgevoegde beslisboom kan de sloot getypeerd worden in verschillende categorieën.

Afbeelding: Dr. M.J.J.M. Verhofstad -FLORON

- > **A1** Sloot met goede waterkwaliteit. De watervegetatie is goed ontwikkeld met een aardige bedekking van verschillende groeivormen (waaronder aardige bedekking onderwaterplanten). De sloot is **niet** volledig tot aan het wateroppervlak dichtgegroeid en bevat (veel) **verschillende** soorten waterplanten.
- > **A2** Sloot met matige waterkwaliteit. De sloot is (vrijwel) helemaal dichtgegroeid tot aan, of zelfs verder dan, het wateroppervlak met o.a. onderwaterplanten, maar is niet volledig gevuld met uit het water opkomende planten zoals riet. De waterkolom is vaak opgevuld met één of enkele dominante plantensoorten.
- > **A3** Sloot met slechte waterkwaliteit. Er zijn (vrijwel) geen onderwaterplanten. De sloot is grotendeels opgevuld met kroos of (draad)alg (groen water).

Categorieën A1 en A2 zijn slootvoorbeelden die door middel van de beheerpakketten veilig gesteld kunnen worden en kwalitatief naar een hoger ecologisch peil gebracht kunnen worden. Om pakketten af te sluiten in categorie A3 zal eerst duidelijk moeten worden wat de bron is van deze slechte waterkwaliteit en of deze te elimineren is. Hiervoor kan nader onderzoek nodig zijn.

Het gebruik van digitale bronnen in combinatie met het toepassen van potentie-inschattingen in het veld draagt bij aan het succes van de beheermaatregelen voor de doelsoorten en daarmee aan de doelen vanuit het ANLb.

Meer informatie

- > O+BN rapport *Gebiedskenmerken en het beheer van doelsoorten in het agrarisch leefgebied "Natte dooradering"* (Zollinger et al.): www.natuurkennis.nl.
- > Publieke Dienstverlening Op de kaart (PDOK): www.pdok.nl

Foto: Arthur de Bruin

Deze factsheet is samengesteld door BoerenNatuur en de agrarische collectieven.

